

for det bør være, saaledes at der virkelig er et Tilidsforhold tilstede; men vi have jo set, navnlig ved Loven om de lærde Skoler af 1ste April 1871, hvorledes en saadan Lov kan gennemføres paa en ganske anden Maade, end Rigsdagen har ment, ja kan gennemføres paa mange Punkter stik modfat det, man har tænkt sig, og det uagtet man den Gang erkjendte, at Loven skulde gennemføres ganske efter den Mand og Tanke, — det var i denne Sal, det blev sagt —, som Folkethinget havde dermed. Derfor tror jeg, at saalænge det nuværende Regjeringsystem bestaar, vil det ikke være heldigt, at vi give Administrationen den fuldstændige Frihed paa dette Omraade, som den under andre Omstændigheder burde have; thi selv om den høitærede Minister erklærede, at han vilde tage det skyldige Hensyn til, hvad der er fremkommet i dette Thing, have vi før set, at udenforstaaende Indflydelser kunne gjøre sig saaledes gjældende, at det alligevel ikke let lader sig gennemføre. Endelig er der ogsaa en anden Grund, hvorfor det forekommer mig, at denne Sag ikke burde fremmes videre, og det er den: Det er fra alle Sider blevet omtalt, — jeg kjen-der ikke en eneste Side, hvorfra der ikke er fuld Overensstemmelse i denne Henseende, — at der er Trang til Reform af det lærde Skolevæsen. Det er almindelig anerkjendt, og jeg tror endog- saa, at det er blevet anerkjendt fra den ærede Kultusministers Side, at der er en Trang til en saadan Omordning om ikke lang Tid; men i saa Tilfælde forekommer det mig ogsaa, at vi vilde foregribe noget af denne Omordning ved at ved- tage det foreliggende Lovforslag. Det er ganske naturligt, forekommer det mig, at en Organisationslov og en Lønningslov for de lærde Skoler komme til at følges ad. Der er mange Forhold, som her kunde komme ind i Betragtning, men som jeg ikke her skal komme nærmere ind paa. Jeg skal blot nævne en Ting, som kunde have en ganske særlig Betydning. Ved Loven af 1871 bleve de to nederste Klasser af de lærde Skoler nedlagte. Nu er, som vi vide, denne Bestemmelse bleven omgaaet paa en ganske mærkelig Maade; men der er jo Adskillige, deriblandt mange Sag- kyndige, jeg skal blot nævne Rektor Blichert i Roskilde og Overlærer Reinhardt i Frederiksborg, som i den senere Tid have udtalt, at det vilde være heldigt, om vi oprettede de to nederste Klas- ser igjen og skare de to øverste bort fra adskillige Skoler, lige saa vel som Overlærer Fog i Kjø- benhavn har ønsket, at man skulde dele den otte- aarige Skole saaledes, at man fik to fireaarige Afdelinger, og han søger til, at disse to Afdelin- ger behøvede, ikke at være i den samme Anstalt. Jeg forstaaer Meningen heraf at være, at man paa de fleste Steder, hvor man nu har lærde Skoler, kunde nøies med det, han kalder Middels- skoler, og at man kun paa enkelte Steder i Landet behøvede det, han kalder Spøiskoler, det vil sige,

en høiere Afdeling af en lærd Skole. Jeg veed ikke, om disse Ting ville være praktisk gjennem- førlige; men da de have indflydelsesrige Tals- mænd, ville de mulig kunne komme til Behand- ling, naar vi faae en Reform af de lærde Sko- ler forelagt, og i saa Tilfælde er det aabenbart, at disse Spørgsmaal vilde faae en ikke ringe Be- tydning med Hensyn til Antallet af Overlærerne og de Betingelser, der burde kræves for at være Overlærer, Rektor osv. Derfor skal jeg af de Grunde, jeg har anført, tillade mig at anbefale det høie Thing at negte dette Lovforslags Over- gang til 2den Behandling, da det jo er en Del af Lønningsloven, og da det ogsaa staar i meget nær Forbindelse med Organisation af de lærde Skoler.

Brig: Efter den Henstilling, som det ærede Medlem nu gjorde, og paa Grund af de politiske Forhold og Stillingen her i Salen vil det jo være temmelig overflødig at følge det ærede Med- lem paa det meget ubstrakte Gebet, hvorpaa han har bevæget sig. Hvis man skulde behandle alle de Spørgsmaal, som han har berørt meget løseligt og meget let og kun udtalt sin Formening om, hvorledes det skulde være, uden nogen egentlig Begrundelse af noget som helst Punkt, tror jeg, at disse Forhandlinger vilde kunne strække sig meget langt. Jeg vil derfor ikke følge ham paa alle de Punkter, han fremhævede, men kun med Hensyn til ganske enkelte Sider af dem. Naar det ærede Medlem saaledes gjentagne Gange erklærede, at det var Noget, der fra alle Sider var erkjendt, at vi trængte til en Reform af den lærde Skole, saa maa jeg dertil sige, at jeg ikke tror, at det forholder sig rigtigt; i alle Tilfælde ere disse idelige Reformers paa dette Gebet en meget farlig Ting, thi er der nogen Institution, der trænger til No og til at kunne udvilde sig med en vis Stilhed og Sikkerhed, saa er det netop Skole- væsenet, og naar vi nu nylig have faaet en Om- ordning paa dette Omraade, saa kan jeg meget villig erkjende, at der ved dennes Gjennemførelse kan være Punkter, som man maa ønske noget for- andrede, men det gaar her ikke anderledes, end ligesom ved den forrige Skolereform, hvor man strax i Begyndelsen greb lidt feil paa enkelte Punkter, men lidt efter lidt igjennem Pragis kom til Erkjendelse deraf og rettede disse Feil uden nogen egentlig Omordning af Loven. Jeg vilde derfor meget advare imod at tage for tidlig fat paa en saadan Reform, inden man endnu ret har set, hvorledes den nylig vedtagne efterhaanden vil virke. Man maa huske paa, at baade Lærere og Elever egentlig først igjennem et langt Tids- rum komme igjennem hele Skalaen, saaledes at man ret kan se, hvortil det kan føre. Naar det ærede Medlem dernæst efter sin historiske Indledning om, hvorledes Sagen tidligere havde stillet sig, hævdede, at Folkethinget stadig havde